

**Uchwała Nr XXXII/277/2021
Rady Powiatu w Kętrzynie
z dnia 25 lutego 2021 r.**

**w sprawie uchwalenia *Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych*
*w Powiecie Kętrzyńskim na lata 2021 – 2030***

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 4, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 920), art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426; zm.: Dz. U. z 2020 r. poz. 568 i poz. 875)

Rada Powiatu w Kętrzynie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „**Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Kętrzyńskim na lata 2021 – 2030**”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały
Nr XXXII/277/2021
Rady Powiatu w Kętrzynie
z dnia 25 lutego 2021 r.

PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE KĘTRZYŃSKIM NA LATA 2021-2030

KĘTRZYN, 2021 r.

SPIS TREŚCI

I Wstęp	3
II Pojęcie oraz rodzaje niepełnosprawności	5
III Niepełnosprawność w Powiecie Kętrzyńskim	7
1. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	8
2. Rehabilitacja społeczna	13
3. Ośrodki pomocy społecznej	16
4. Środowiskowe domy samopomocy	17
5. Dom pomocy społecznej	19
6. Mieszkanie chronione wspierane	21
7. Warsztat terapii zajęciowej	21
8. Opieka zdrowotna	22
9. Organizacje pozarządowe	24
10. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych - Powiatowy Urząd Pracy	26
11. Powiatowa Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych	28
IV Miejsce realizacji programu oraz uczestnicy	29
V Cele programu	30
VI Przewidywane efekty i ewaluacja programu	38
VII Podsumowanie	40

I Wstęp

Definicja niepełnosprawności została opracowana przez Światową Organizację Zdrowia w 1980 r. i według tej definicji „niepełnosprawność oznacza wszelkie uszkodzenia i braki- wynikające z uszkodzenia- zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób bądź zakresie uważanym za normalny dla człowieka”.

Niepełnosprawność w Rzeczypospolitej Polskiej zdefiniowana została w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. jako trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Podstawę prawną do opracowania Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na w Powiecie Kętrzyńskim, zwanego dalej Programem stanowi art. 35a, ust. 1 pkt. 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zgodnie z którym jednym z zadań powiatu jest opracowywanie i realizacja, zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych zgodnie z którym jednym z zadań powiatu jest „opracowywanie i realizacja, zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- 1) rehabilitacji społecznej,
- 2) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- 3) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Program niniejszy jest kontynuacją realizowanego od 2003 roku Powiatowego Programu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym. Wyniki działań przedstawiane w corocznych sprawozdaniach i osiągnane w tej materii efekty upewniają o konieczności podejmowania podobnych działań na lata następne.

Potrzeba stworzenia programu wynika także z zapisów art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej, zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

U podstaw tworzenia programu znajdują się również zapisy Karty Praw Osób Niepełnosprawnych, przyjętej uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. (M.P. nr 50, poz. 475), której § 1 stanowi, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Wynikające z programu działania mają przyczynić się do urzeczywistniania tych praw.

Program realizuje też cele zawarte w „Wojewódzkim programie wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2016-2020” oraz wpisuje się w „Strategię rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Kętrzyńskiego.

Projekt Programu został poddany konsultacji społecznej w środowisku osób niepełnosprawnych w Powiecie Kętrzyńskim, w tym organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Otrzymał on pozytywną opinię Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Kętrzyńskim na lata 2021 – 2030 jest dokumentem określającym i koordynującym działania w zakresie polityki socjalnej powiatu, ukierunkowanym na problemy osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Stworzenie spójnego systemu wspierania osób z niepełnosprawnościami jest niezbędne do osiągnięcia celu głównego, jakim jest zwiększenie możliwości tych osób, tak aby mogły one w pełni korzystać ze swoich praw i uczestniczyć w życiu społecznym zawodowym.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Kętrzyńskim na lata 2021 – 2030 jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej i dotyczy następujących problemów:

1. Zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych,
2. Zapobiegania i przeciwdziałania marginalizacji z niepełnosprawnościami,
3. Poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych,
4. Tworzenia rynku pracy dla osób niepełnosprawnych,
5. Zapobiegania pogłębianiu się niepełnosprawności,
6. Ograniczenia skutków niepełnosprawności,
7. Systematycznego monitorowania potrzeb osób niepełnosprawnych,
8. Efektywnego wykorzystywania dostępnych funduszy przez osoby niepełnosprawne,
9. Tworzenia warunków do rozwoju współpracy między organizacjami pozarządowymi i samorządowymi w zakresie poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych.

Istotną część tych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej w powiecie kętrzyńskim realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowy Urząd Pracy. Warunkiem powodzenia realizacji Programu jest czynne w nim uczestnictwo oraz współpraca z samorządami gminnymi, jednostkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi, placówkami służby zdrowia i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

II Pojęcie oraz rodzaje niepełnosprawności

Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych został ustanowiony w 1992 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych na zakończenie Dekady Osób Niepełnosprawnych (1983 – 1992). Ustanawiając Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych ONZ chciała zwrócić uwagę na problemy tej grupy społecznej i podkreślić konieczność działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych z resztą społeczeństwa, wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tych osób.

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata. Według danych WHO ponad 650 mln osób na świecie jest niepełnosprawnych w następstwie psychicznych, fizycznych oraz sensorycznych niesprawności. Stanowi to około 10 proc. populacji. Natomiast w Polsce liczba osób niepełnosprawnych to prawie 5,5 mln. Najczęstszą przyczynę niepełnosprawności w Polsce stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi, że „Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”. Natomiast ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawęży powyższą definicję określając: "Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie."

Jednak trzeba też zauważyć, że niepełnosprawności nie należy tylko rozpatrywać w kontekście naruszenia sprawności organizmu, ale także w kontekście społecznym. Oznacza to, iż osoby niepełnosprawne spotykają się w swoim życiu z uprzedzeniami społecznymi oraz utrudnieniami w dostępie do różnych dziedzin życia (społecznego, kulturalnego, oświatowego, zawodowego).

Zbiorowość osób niepełnosprawnych można podzielić na dwie podstawowe grupy:

- 1) osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
- 2) osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Osoby niepełnosprawne, zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych to osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (do stopnia znacznego, umiarkowanego, lekkiego),
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Znaczny stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest:

- niezdolna do podjęcia zatrudnienia,
- zdolna do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagająca – niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych
- stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Umiarkowany stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest zdolna do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagająca – w celu pełnienia ról społecznych – częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Lekki stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do wykonywania zatrudnienia, nie wymagająca pomocy innej osoby w pełnieniu ról społecznych.

W stosunku do osób, które nie ukończyły 16 roku życia, niepełnosprawność nie podlega gradacji. Osoby te mogą więc uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności. Dzieci do 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku. Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia.

Niepełnosprawność dokumentuje również orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o:

- a) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, które traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- b) całkowitej niezdolności do pracy, które traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- c) częściowej niezdolności do pracy, które traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r., w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przyczynę niepełnosprawności oznacza się następująco:

- 1) 01-U- upośledzenie umysłowe,
- 2) 02- P- choroby psychiczne,
- 3) 03- L- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 4) 04- O- choroby narządu wzroku,
- 5) 05- R- upośledzenie narządu ruchu,
- 6) 06- E- epilepsja,
- 7) 07- S- choroby układu oddechowego i krążenia,
- 8) 08- T- choroby układu pokarmowego,
- 9) 09- M- choroby układu moczowo - płciowego,
- 10) 10- N- choroby neurologiczne,
- 11) 11- I-inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.
- 12) 12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe

Zgodnie z § 32 ust. 3 cyt. rozporządzenia „Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania, powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka”.

III Niepełnosprawność w Powiecie Kętrzyńskim

Powiat kętrzyński położony jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, od północy graniczy z Rosją, od wschodu z powiatem węgorzewskim, od południowego zachodu z powiatem giżyckim, od południa z powiatami mrągowskim i olsztyńskim, a od zachodu z powiatem bartoszyckim. Stolicą powiatu jest miasto Kętrzyn. W skład powiatu wchodzi: Gmina Miejska Kętrzyn, Gmina Wiejska Kętrzyn, Gmina i Miasto Korsze, Gmina i Miasto Reszel, Gmina Barciany i Gmina Srokowo.

W Polsce jest około 5 milionów osób niepełnosprawnych. Jednakże dokładne zdiagnozowanie skali występowania zjawiska niepełnosprawności jest niezwykle trudnym procesem, ze względu na brak jednolitych danych, a co za tym idzie wiarygodnych statystyk. Funkcjonują dwa rodzaje orzecznictwa: do celów rentowych i pozarentowych, regulowane

odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje. Szacuje się, iż na terenie Powiatu Kętrzyńskiego jest 8251 osób niepełnosprawnych.

Obecny system orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności składa się z równolegle pięciu podsystemów orzeczniczych. Instytucjami je realizującymi w kraju są: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Obrony Narodowej oraz powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Merytoryczny nadzór i kontrolę nad zespołami sprawuje Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

1. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Na poziomie powiatu działa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kętrzynie, działający w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie. Jednostka zajmuje się zadaniami z zakresu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wynikającymi z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2020 poz. 426 z późn. zm.), do których należą w szczególności: orzekanie o niepełnosprawności (dotyczy osób do 16 roku życia); orzekanie o stopniu niepełnosprawności (dotyczy osób powyżej 16 roku życia); orzekanie o wskazaniach do ulg uprawnień (dotyczy osób posiadających ważne orzeczenie wydane przez inny organ orzekający, np. ZUS); wydawanie legitymacji osób niepełnosprawnych oraz kart parkingowych. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia do celów pozarentowych. Na podstawie tego dokumentu można ubiegać się m.in. o świadczenia z pomocy społecznej, odpowiednie zatrudnienie, świadczenia rodzinne, odpowiednie ulgi i uprawnienia.

Niepełnosprawność na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kętrzynie w latach 2017-2019 przedstawia się następująco:

Tabela 1: Liczba osób składających wnioski o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności wg wieku, liczba wydanych orzeczeń z podziałem na stopnie

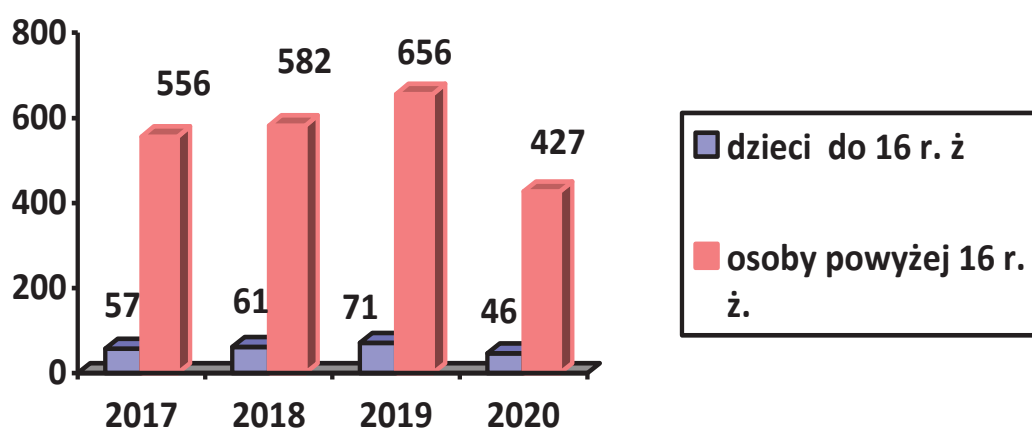
Nazwa	2017	2018	2019	2020
Liczba złożonych wniosków ogółem	2303	2410	2403	2096
Osoby powyżej 16 r.ż	2064	2069	2161	1919
Osoby do 16 r.ż	175	199	153	177
Wydane orzeczenia ogółem	2307	2338	2377	2091
Osoby powyżej 16 r.ż w tym:	2064	2069	2161	1850
Stopień znaczny	639	683	732	591
Stopień umiarkowany	1209	1192	1177	1029

Stopień lekki	216	194	252	230
Osoby do 16 r.ż	147	166	134	160

źródło: dane PCPR

Ważną informacją z punktu widzenia skali zjawiska niepełnosprawności na terenie Powiatu Kętrzyńskiego jest ilość osób zaliczonych pierwszorazowo do osób niepełnosprawnych. Poniższy wykres obrazuje dane o ilości pierwszorazowych orzeczeń wydawanych dzieciom oraz osobom powyżej 16 roku życia.

Wykres 1: Liczba pierwszorazowych orzeczeń wydanych w latach 2017- 2020

źródło: dane PCPR

Jak pokazują powyższe dane około pół tysiąca nowych osób z terenu Powiatu Kętrzyńskiego powiększa grono osób niepełnosprawnych.

Analizie poddano wiek osób, którym Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kętrzynie wydał orzeczenia o niepełnosprawności w latach 2017 – 2020.

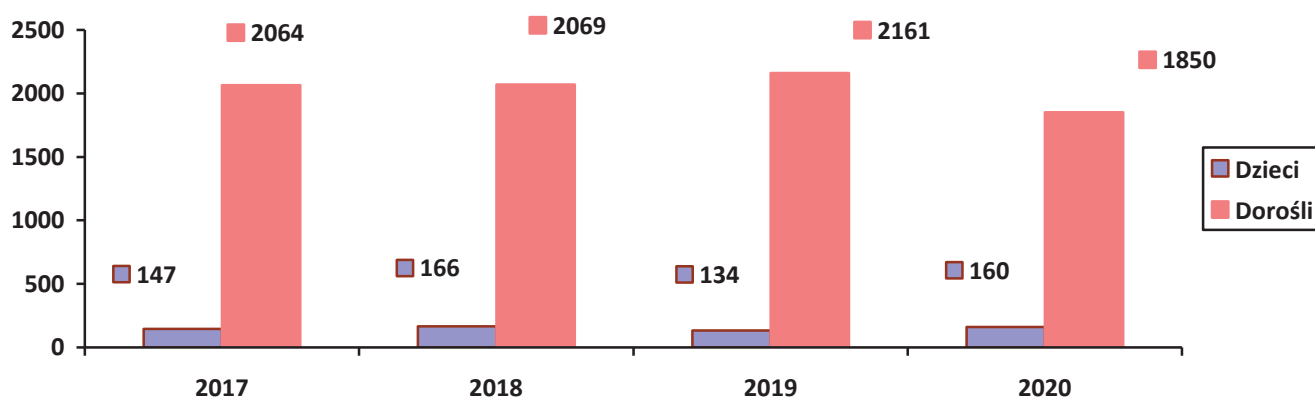
Tabela 2: Liczba wydanych orzeczeń wg wieku:

Wiek	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
0-3	34	16	36	20
4-7	30	51	40	39
8-16	83	99	58	101
16-25	114	107	120	104
26-40	203	201	193	162
41-60	845	806	750	685
60 i więcej	903	955	1098	899

źródło: dane PCPR

Największą grupę osób orzekanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kętrzynie stanowią osoby powyżej 60 roku życia, oraz osoby w przedziale wiekowym pomiędzy 41 a 60 rokiem życia.

Wykres 2: Liczba osób zaliczonych do niepełnosprawnych w latach 2017- 2020

źródło: dane PCPR

Tabela 3: Wnioski osób powyżej 16 roku życia o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem celu

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba wniosków			
		2017	2018	2019	2020
1	Odpowiednie zatrudnienie	542	522	528	449
2	Szkolenie	4	5	6	7
3	Uczestnictwo w terapii zajęciowej	9	14	23	32
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	142	253	250	256
5	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	157	203	282	236
6	Korzystanie z uprawnień na podstawie art. 8 ustawy Prawo o ruchu drogowym	134	145	150	160
7	Korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej	365	348	321	278
8	Uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego	603	590	508	356
9	Uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego	77	50	63	46

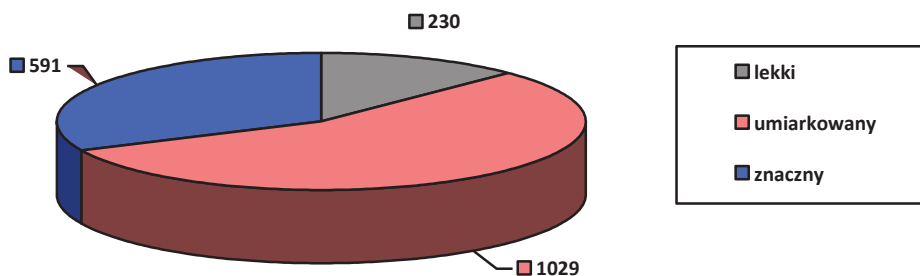
10	Zamieszkiwanie w oddzielnym pokoju	0	3	2	2
11	Uzyskanie przez opiekuna urlopu wychowawczego w dodatkowym wymiarze	0	0	0	1
12	Korzystanie z innych ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów	101	89	106	97
Ogółem		2134	2222	2239	1920

źródło: dane PCPR

Jak przedstawia powyższa tabela osoby dorosłe składaj w większości wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności w celu uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego lub odpowiedniego zatrudnienia.

Na przestrzeni lat 2017-2020 widać, że liczba dzieci i osób dorosłych zaliczonych do osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Kętrzyńskiego utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Jedynie w 2018 roku liczba dzieci zaliczonych do osób niepełnosprawnych wzrosła w stosunku do poprzedniego roku, natomiast w następnym roku spadła. Zaś wśród osób dorosłych w 2017 i 2018 utrzymywała się na stałym poziomie w stosunku do 2019 roku, w którym to nastąpił wzrost osób zaliczonych do niepełnosprawnych.

Wykres 3: Orzeczenia osób powyżej 16 roku życia wydane w 2020 roku z podziałem na stopnie niepełnosprawności

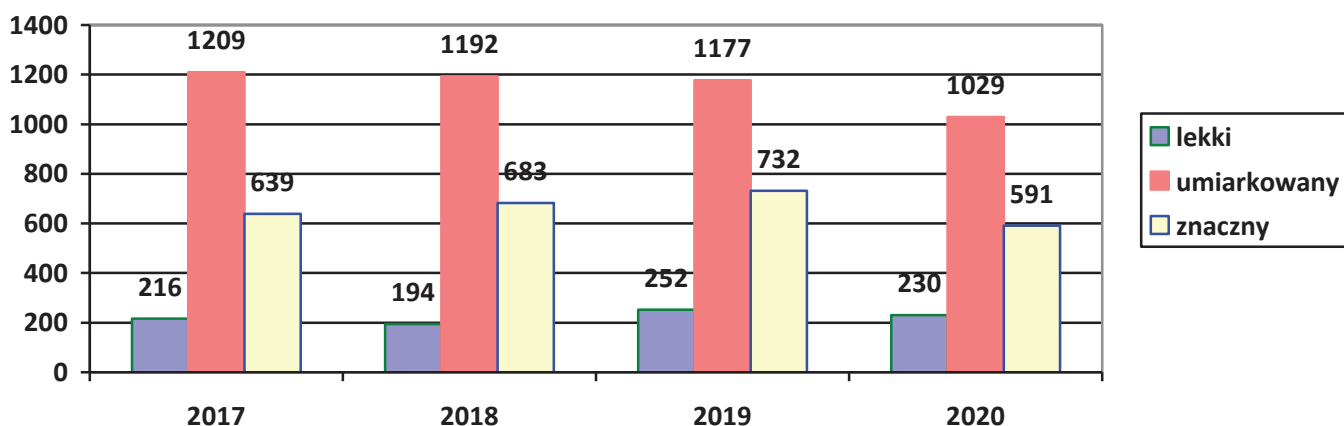

źródło: dane PCPR

Spośród orzekanych osób dorosłych największą liczbę orzeczeń stanowią osoby zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Zważywszy na stopień niepełnosprawności jest to grono potencjalnych klientów pomocy społecznej, którzy mogą ubiegać się o przyznanie zasiłku stałego, przy spełnieniu warunku odpowiedniego kryterium dochodowego przewidzianego w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W latach 2017-2020 liczba osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności utrzymuje się na podobnym poziomie. Zauważa się jednak spadek liczby osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności w porównaniu z poprzednimi latami.

Wykres 4: Zestawienie wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych z podziałem na stopnie niepełnosprawności w latach 2017-2020

źródło: dane PCPR

W celu korzystania z odpowiednich ulg i uprawnień osoby niepełnosprawne legitymują się przed odpowiednimi instytucjami legitymacją zawierającą informacje o terminie ważności orzeczenia, uzyskanym stopniu niepełnosprawności oraz przyczynie niepełnosprawności.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kętrzynie wydał następującą liczbę legitymacji:

Tabela 4: Dane liczbowe dotyczące wydanych legitymacji osób niepełnosprawnych

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
1.	Legitymacje wydane osobom przed 16 r. ż	52	64	50	31
2.	Legitymacje wydane osobom po 16 r. ż na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	594	667	630	382
Ogółem		646	731	680	413

źródło: dane PCPR

Zespół wydał osobom niepełnosprawnym, które spełniały przesłanki określone w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, następującą liczbę kart parkingowych:

Tabela 5: Dane liczbowe dotyczące wydanych kart parkingowych

2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
176	254	249	298

źródło: dane PCPR

2. Rehabilitacja społeczna

Powiaty otrzymują środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Rehabilitacja ta odbywa się głównie poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych. Do form aktywności w ramach rehabilitacji społecznej zalicza się udział w turnusie rehabilitacyjnym, likwidację barier w komunikowaniu się, likwidację barier architektonicznych i technicznych oraz dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, a także dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w powiecie kętrzyńskim realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie.

Tabela 6: Realizacja zadań powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w powiecie kętrzyńskim w latach 2017-2020 ze środków PFRON

Lp.	Rodzaj dofinansowanego działania	Ilość wniosków osób niepełnosprawnych, które otrzymały wsparcie			
		2017	2018	2019	2020
1.	Likwidacja barier architektonicznych	30	21	21	28
2.	Likwidacja barier w komunikowaniu się	4	6	7	90
3.	Likwidacja barier technicznych	11	7	5	34
4.	Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	646	883	824	619
5.	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	5	4	7	5
6.	Dofinansowanie do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym	132	115	177	124
7.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	240	325	134	149

Ogółem	1068	1361	1175	1049
---------------	-------------	-------------	-------------	-------------

źródło: dane PCPR

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie jest realizatorem pilotażowego programu „AKTYWNY SAMORZĄD”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W poniższej tabeli przedstawiono dofinansowane działania w ramach programu „Aktywny Samorząd” w latach 2017-2020 w powiecie kętrzyńskim.

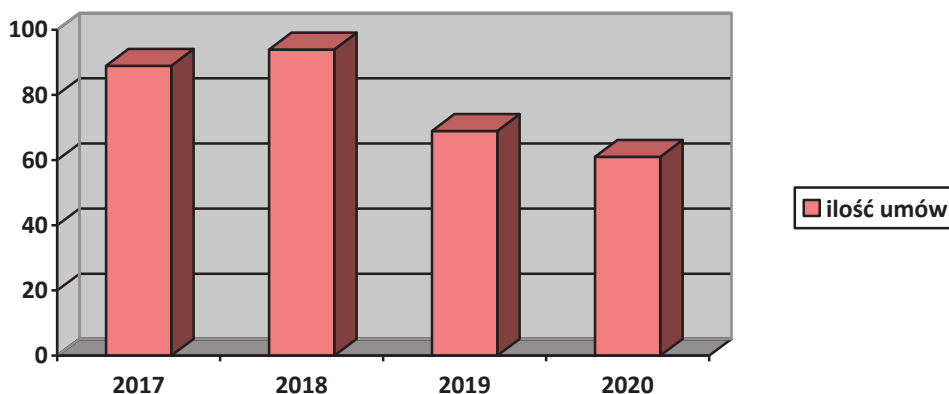
Tabela 7: Dofinansowane osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej w ramach programu „Aktywny Samorząd”

Lp.	Rodzaj dofinansowanego działania	Zrealizowane umowy			
		2017	2018	2019	2020
1.	Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	7	7	11	6
2.	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	1	5	2	5
3.	Pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,	2	-	1	0
4.	Dofinansowanie kosztów pomocy uzyskania prawo jazdy kat. B	1	1	1	1
5.	Dofinansowanie utrzymania aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (przedszkole)	2	7	6	5
6.	Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	-	-	1	-
7.	Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	-	-	1	1
8.	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	-	-	-	1
9.	pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	89	94	69	61
Ogółem		102	114	92	80

źródło: dane PCPR

Moduł II Programu Aktywny Samorząd dotyczy pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, ta forma pomocy cieszy się dużym zainteresowaniem na przestrzeni lat.

Wykres 5: Zestawienie ilości zawartych umów o pokrycie kosztów wykształcenia na poziomie wyższym osób niepełnosprawnych w latach 2017-2020

źródło: dane PCPR

Ponadto w 2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie realizowało nową formę wsparcia osób niepełnosprawnych w ramach programu Aktywny Samorząd tj. *Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi*, w ramach którego pomoc finansową otrzymało 211 osób niepełnosprawnych formie świadczeń pieniężnych po 500 zł za miesiąc. Zrealizowano łącznie 454 wnioski o udzielenie świadczenia (1 osoba niepełnosprawna mogła otrzymać pomoc maksymalnie przez 5 miesięcy). Wsparciem w ramach tego programu objęto Dom Pomocy Społecznej w Kętrzynie (83 pensjonariuszy oraz 64 osoby personelu).

Powiat Kętrzyński przygotowuje corocznie wystąpienie o przyznanie środków finansowych dla samorządów gminnych oraz jednostek Powiatu Kętrzyńskiego na wsparcie oferowane przez PFRON za pośrednictwem samorządu województwa w ramach *Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami* i realizuje umowy w tym zakresie. Dzięki tej formie pomocy poprawia się zarówno infrastruktura powiatowa, jak i jakość usług oferowanych osobom niepełnosprawnym przez lokalne podmioty.

W 2017 roku gmina miejska Kętrzyn zakupiła autobus przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych na rzecz Zespołu Szkół nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Kętrzynie.

W 2019 roku gmina Reszel zakupiła autobus przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych na rzecz środowiskowego Domu Samopomocy Społecznej w Kętrzynie, zaś gmina miejska Kętrzyn zakupiła samochód przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych na rzecz Zespołu Szkół nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Kętrzynie.

W 2020 roku Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Mazurskie Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Kętrzynie przeprowadził rewitalizację

terenu, modernizację obiektu oraz doposażenie pracowni Warsztatu Terapii Zajęciowej, ponadto gmina Kętrzyn zakupiła mikrobus 9 -osobowy przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych.

3. Ośrodki pomocy społecznej

Osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami i ich rodziny narażone są na wystąpienie trudności materialnych i życiowych. Na terenie Powiatu Kętrzyńskiego pomoc taką świadczą ośrodki pomocy społecznej: MOPS Kętrzyn, GOPS Kętrzyn, MOPS Reszel, MOPS Korsze, GOPS Srokowo, GOPS Barciany. Kluczowym jest, zarówno ze względów psychologicznych, jak i ekonomicznych, aby wspierać osoby z niepełnosprawnościami oraz starsze w taki sposób, by mogły one przebywać w swoim miejscu zamieszkania. Rodzaj formy, rozmiar wsparcia i pomocy winny umożliwiać tym osobom samodzielne rozwiązywanie własnych problemów, przy wsparciu specjalistów w ich naturalnym środowisku zamieszkania. Coraz częstszym zjawiskiem wśród osób niepełnosprawnych jest ubóstwo, dotyczące rodziny nieprzygotowane psychologicznie do funkcjonowania z niepełnosprawnością. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kętrzyńskiego wspierają potrzebujących, w tym także osoby niepełnosprawne poprzez m.in.: organizowanie usług opiekuńczych dla osób starszych, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami, poradnictwo prawne i psychologiczne oraz pracę socjalną.

Osoby, którym na podstawie decyzji przyznano świadczenie z tytułu niepełnosprawności z ośrodka pomocy społecznej w 2017 roku było 1314 osób, w 2018 roku natomiast 1228 osób, zaś w 2019 roku 1150 osób (źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/388#>).

Tabela 8: Ilość osób korzystających z zasiłków stałych

	2017	2018	2019
MOPS Kętrzyn	146	113	98
MOPS Korsze	224	203	177
MOPS Reszel	85	80	84
GOPS Kętrzyn	125	126	121
GOPS Srokowo	45	52	42
GOPS Barciany	103	106	100

źródło: dane przekazane przez ośrodki pomocy społecznej

Ośrodki pomocy społecznej oferują podstawowe usługi opiekuńcze, które obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, w tym zapewnienie kontaktu z otoczeniem, podstawową opiekę higieniczną, a także dostarczanie posiłków do miejsca zamieszkania.

W ramach usług tut. ośrodki z terenu powiatu oferują: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz teleopiekę.

Tabela 9: Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych

	2017	2018	2019
MOPS Kętrzyn	119	113	98
MOPS Korsze	42	38	32
MOPS Reszel	27	31	29
GOPS Kętrzyn	21	23	20
GOPS Srokowo	6	7	9
GOPS Barciany	16	13	16

źródło: dane przekazane przez ośrodki pomocy społecznej

4. Środowiskowe domy samopomocy

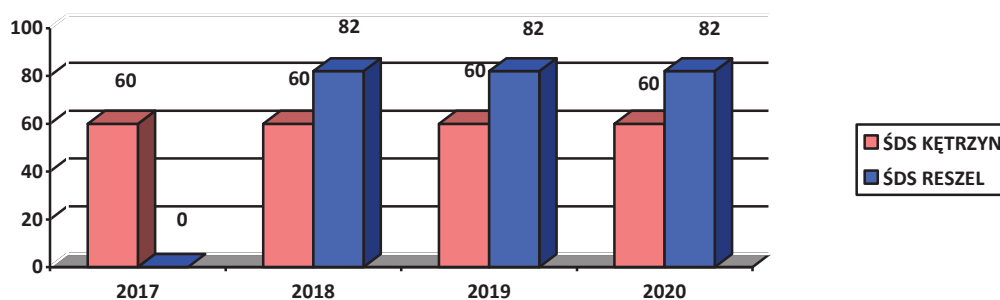
Na terenie Powiatu Kętrzyńskiego funkcjonują dwa środowiskowe domy samopomocy, które są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczącymi usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kętrzynie jest dziennym ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla 60 osób niepełnosprawnych z terenu miasta Kętrzyn, gminy wiejskiej Kętrzyn i gminy Barciany, w tym dla osób: przewlekłe psychicznie chorych (A), dla osób upośledzonych umysłowo (B), dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (C) oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu (D).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Reszlu jest placówką wsparcia dziennego przeznaczoną dla 82 osób z zaburzeniami psychicznymi. Dom Typu A B C realizuje swoje cele poprzez stosowanie różnorodnych form zajęć indywidualnych i grupowych dostosowanych do potrzeb i możliwości uczestnika, jak również do możliwości organizacyjnych

i finansowych. ŚDS w Reszlu objął zasięgiem swego działania mieszkańców gminy Reszel i Korsze.

Wykres 6: Ilość miejsc w Środowiskowych Domach Samopomocy na terenie Powiatu Kętrzyńskiego w latach 2017-2020

źródło: dane przekazane przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Reszlu i w Kętrzynie

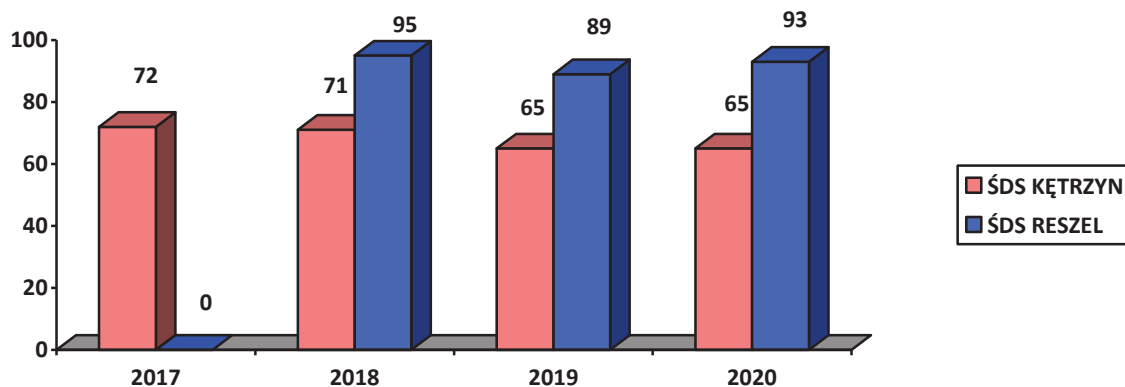
W środowiskowym domu samopomocy prowadzone są usługi w formie treningów:

- Trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: trening kulinarny, trening nauki umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi, trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny;
- Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w urzędach, w instytucjach kulturowych, w miejscach publicznych;
- Trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: rozwijanie swoich zainteresowań (telewizją, literaturą, audycjami radiowymi, tańcem, muzyką, sztuką, majsterkowaniem), udział w spotkaniach towarzyskich i kulturowych, organizowanie imprez i uroczystości okolicznościowych;
- Terapia ruchowa, w tym: zajęcia sportowe, turystyka, rekreacja;
- Trening umiejętności praktycznych;
- Trening edukacyjny;
- Trening manualny;
- Trening umiejętności radzenia sobie ze stresem;
- Trening aktywnego poszukiwania pracy;
- Trening aktywnego udziału we własnym leczeniu farmakologicznym
- Trening umiejętności prowadzenia rozmowy.

Dom świadczy również specjalistyczne usługi dostosowane do osób z niepełnosprawnościami, a w szczególności: zaspokojenie podstawowych potrzeb

życiowych, zajęcia socjoterapeutyczne, poradnictwo psychologiczne dla uczestników i ich rodzin/ opiekunów (psychoedukacja), poradnictwo socjalne dla uczestników i ich rodzin/ opiekunów.

Wykres 7: Ilość uczestników Środowiskowych Domach Samopomocy na terenie Powiatu Kętrzyńskiego (korzystających w ciągu roku) w latach 2017-2020

źródło: dane przekazane przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Reszlu i w Kętrzynie

5. Dom pomocy społecznej

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, które nie mają zapewnionej niezbędnej pomocy, a usługi opiekuńcze nie są wystarczające, mogą ubiegać się o skierowanie do domu pomocy społecznej. W powiecie kętrzyńskim funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej. Dom w Kętrzynie jest przeznaczony dla 88 osób przewlekle somatycznie chorych, z niepełnosprawnościami, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Zapewnia się w nim całodobową opiekę oraz zaspokaja potrzeby bytowe, opiekuńcze, wspomagające, religijne na poziomie obowiązującego standardu usług. Dom umożliwia i organizuje mieszkańcom pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, a także, gdy zachodzi potrzeba umożliwia kontakt z psychologiem i innymi specjalistami. Mieszkańcy mają zapewnioną całodobową opiekę pielęgniarstwa, a także możliwość uczestniczenia w szerokiej gamie zajęć z zakresu terapii zajęciowej. Usługi świadczone przez pracowników Domu uwzględniają w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa jego mieszkańców. Oprócz terapii zajęciowej w Domu funkcjonuje bogato wyposażony gabinet fizykoterapii, obsługiwany przez techników fizjoterapii, którzy wykonują szeroką gamę zabiegów usprawniających m.in.: masaż manualny, hydromasaż, laseroterapię, diadynamik, lampa biopton, sollux, jontoforeza, a także ćwiczenia w odciążeniu z wykorzystaniem UGUL, roweru rehabilitacyjnego i rotora.

Dom dysponuje również „salą doświadczania świata” do stymulacji wielozmysłowej, salką komputerową i biblioteczką.

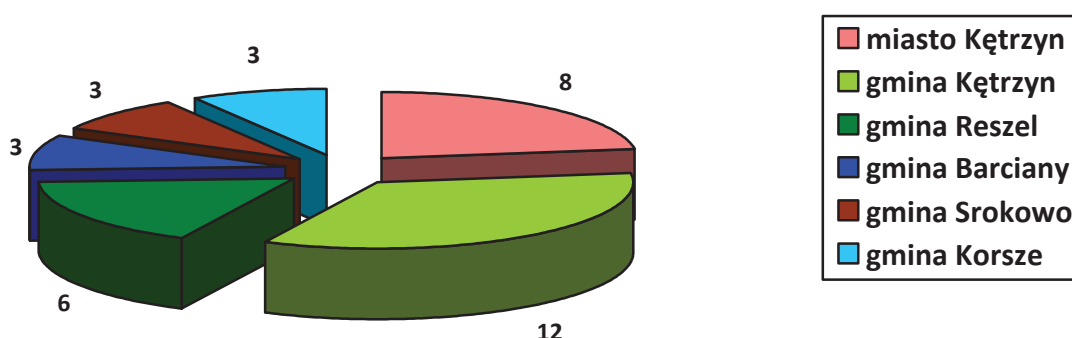
Dom Pomocy Społecznej w Kętrzynie ma zasięg ponadlokalny, wobec czego przyjmowane są tu również osoby spoza terenu Powiatu Kętrzyńskiego.

Tabela 10: Ilość mieszkańców DPS w Kętrzynie z terenu Powiatu i innych powiatów

Ilość mieszkańców DPS w Kętrzynie pochodzących z terenu Powiatu Kętrzyńskiego oraz innych powiatów				
	2017	2018	2019	2020
POWIAT KĘTRZYŃSKI	35	39	47	35
INNE POWIATY	50	49	41	40

źródło: dane przekazane przez Dom Pomocy Społecznej w Kętrzynie

Wykres 8: Ilość mieszkańców DPS w Kętrzynie pochodzących z terenu Powiatu Kętrzyńskiego wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

źródło: dane przekazane przez Dom Pomocy Społecznej w Kętrzynie

Jednocześnie należy zauważyć iż, mieszkańcy Powiatu Kętrzyńskiego kierowani są przez właściwe ośrodki pomocy społecznej do różnego typu domów pomocy społecznej w zależności od rodzaju niepełnosprawności i typu schorzeń.

Tabela 11: Ilość mieszkańców z terenu Powiatu Kętrzyńskiego skierowanych do domu pomocy społecznej

	2017	2018	2019
MOPS Kętrzyn	8	14	14
MOPS Korsze	1	1	0
MOPS Reszel	17	17	19
GOPS Kętrzyn	2	9	4

GOPS Srokowo	4	5	5
GOPS Barciany	3	1	2
Ogółem	35	47	44

źródło: dane przekazane przez ośrodki pomocy społecznej

6. Mieszkania chronione wspierane

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.

Mieszkanie chronione wspierane jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione wspierane zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Obecnie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kętrzynie działają dwa mieszkania chronione, w których mogą przebywać osoby zamieszkałe na terenie miasta Kętrzyn:

- Mieszkanie Chronione Wspierane przeznaczone dla osób w wieku poprodukcyjnym, osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych z siedzibą przy ul. Kaszubska 7/9. Mieszkanie przeznaczone jest dla 5 osób.
- Mieszkanie Chronione Wspierane przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi z siedzibą przy ul. Kaszubska 7/2. Mieszkanie dysponuje 4 miejscami.

Ze wsparcia w postaci mieszkania chronionego w mieście Kętrzyn skorzystało w 2020 roku 5 osób, w 2019 roku 5 osób, 2018 roku 4 osoby, a w 2017 roku 5 osób.

Ponadto od 2020 roku na terenie Powiatu Kętrzyńskiego pomoc w formie mieszkania chronionego oferuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Korszach, który dysponuje mieszkaniem dla 2 osób. Z tej formy wsparcia skorzystała w 2020 roku 1 osoba.

7. Warsztat terapii zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019r. poz. 1172) oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie Warsztatów Terapii Zajęciowej (Dz. U. z 2004r. nr 63, poz.87). Warsztat stanowi odrębną organizacyjnie i finansowo jednostkę Mazurskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej

i zawodowej w zakresie pozyskiwania i przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztat Terapii Zajęciowej w Kętrzynie istnieje od 1996 roku. Jest placówką dziennego pobytu, w której rehabilitacji poddanych jest 40 osób niepełnosprawnych. Czas trwania zajęć wynosi 35 godzin tygodniowo, czyli 7 godzin dziennie przez okres 11 miesięcy. W warsztacie funkcjonuje osiem pracowni prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę: pracownia gospodarstwa domowego, pracownia krawiecka, pracownia stolarska, pracownia ślusarska, pracownia plastyczna, pracownia dziewiarska, pracownia ceramiczna, pracownia umiejętności społecznych i przygotowania zawodowego - od 1 stycznia 2015 roku. Podopieczni są objęci również opieką psychologa, logopedy, dydaktyka, muzykoterapeuty, fizjoterapeuty oraz doradcy zawodowego. Celem działalności Warsztatu jest aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, stwarzanie osobom niezdolnym do podjęcia pracy, warunków w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Rehabilitacja zawodowa i społeczna w WTZ prowadzona jest w postaci terapii indywidualnej i grupowej poprzez:

1. Usprawnianie ogólnej sprawności psychofizycznej;
2. Rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
3. Przygotowanie do życia w środowisku społecznym;
4. Rozwijanie umiejętności za wykorzystaniem różnych technik terapii zajęciowej, takich jak: ergoterapia, teatroterapia, choreoterapia, muzykoterapia, psychoterapia oraz elementy ćwiczeń logopedycznych;
5. Rozwijanie sprawności niezbędnych w pracy;

8. Opieka zdrowotna

Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy w Reszlu jest podmiotem leczniczym utworzonym przez Województwo Warmińsko-Mazurskie. Zakład udziela całodobowych świadczeń zdrowotnych obejmujących swoim zakresem pielęgnację, opiekę i rehabilitację oraz kontynuację leczenia pacjentów niewymagających hospitalizacji. Zapewnia im produkty lecznicze i wyroby medyczne, pomieszczenia i wyżywienie odpowiednie do stanu ich zdrowia. Prowadzi też edukację zdrowotną pacjentów i członków ich rodzin oraz przygotowuje te osoby do samoopieki i samopielęgnacji w warunkach domowych. W placówce jednocześnie może przebywać 45 osób chorych z uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego, z chorobami otępiennymi (typu Alzheimera, naczyniowego, parkinsonowskiego i inne), po przebytych udarze mózgu, nagłym zatrzymaniu krążenia, zawale serca, z towarzyszącymi im częściowymi niedowładami lub porażeniami, ze stwardnieniem rozsianym, z innymi schorzeniami neurologicznymi, z przewlekłymi schorzeniami układu krążenia, po złamaniach, urazach, z licznymi powikłaniami

cukrzycowymi, trudno gojącymi się owrzodzeniami, odleżynami, z przewlekłymi chorobami płuc, a także chorzy w stanie apalicznym (wegetatywnym), z wyjątkiem respiratorów. Z danych przekazanych przez placówkę wynika, że z całodobowych świadczeń skorzystało: w 2017 roku - 138 osób, w 2018 roku – 143 osoby, w 2019 roku – 131 osób, zaś w 2020 roku 158 osób. Pokazuje to, iż w 2020 roku nastąpił wzrost ilości osób objętych całodobowymi świadczeniami. Średni czas oczekiwania na przyjęcie do Samodzielnego Publicznego Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Reszlu wynosił: w 2017 roku – 120 dni, w 2018 roku – 123 dni, w 2019 roku – 128 dni, zaś w 2020 roku 100 dni. Opiekę zapewnia personel placówki, jak niżej: w 2017 roku – 23,25 etatu, w 2018 roku – 22,5 etatu, w 2019 i 2020 roku – 19 etatów. Czas pobytu osób objętych całodobowymi świadczeniami kształtuje się następująco: w 2017 roku – 118 dni, w 2018 roku – 121 dni, w 2019 roku – 124 dni, zaś w 2020 roku 98 dni.

Zespół Opieki Zdrowotnej w Reszlu prowadzi działalność od 12 marca 1997 roku. Podstawowym celem Zespołu jest udzielanie świadczeń zdrowotnych i promocja zdrowia, wykonywanie zadania z zakresu świadczeń pielęgnacyjno – opiekuńczych, świadczeń związanych z opieką paliatywną oraz związanych z ambulatoryjną opieką specjalistyczną. W placówce jednocześnie może przebywać 45 osób wymagającej wzmożonej opieki medycznej.

Z danych przekazanych przez placówkę wynika, że z całodobowych świadczeń skorzystało: w 2017 roku - 161 osób, w 2018 roku – 142 osoby, w 2019 roku – 120 osób, zaś w 2020 roku 89 osób. Pokazuje to, iż w 2020 roku nastąpił znaczący spadek ilości osób objętych całodobowymi świadczeniami. Średni czas oczekiwania na przyjęcie do ZOZ w Reszlu wynosił: w 2017 roku – 3 miesiące, w 2018 roku – 5 miesięcy, w 2019 roku – 6 miesięcy, zaś w 2020 roku 8 miesięcy. Opiekę osobom zależnym zapewnia personel placówki, jak niżej: w 2017 roku – 31 osób, w 2018 roku – 28 osób, w 2019 – 30 osób, zaś w 2020 roku – 30 osób. Czas pobytu osób objętych całodobowymi świadczeniami kształtuje się następująco: w 2017 roku – 107,23dni, w 2018 roku – 121,77 dni, w 2019 roku – 144,31 dni, zaś w 2020 roku 163,93 dni. Zauważyć warto, iż zmniejszenie ilości osób objętych opieką jest związane z wydłużonym okresem pobytu w placówce, a co za tym idzie dłuższym okresem oczekiwania na przyjęcie.

Ponadto mieszkańcy Powiatu Kętrzyńskiego mogą korzystać z usług rehabilitacyjnych świadczonych przez placówki opieki zdrowotnej na terenie Powiatu Kętrzyńskiego, w szczególności: NZOZ Atena Gabinet Fizykoterapii w Kętrzynie, Dział Fizjoterapii Szpitala Powiatowego w Kętrzynie, NZOZ w Reszlu, Korszach i Barcianach, a także odpłatnie przez prywatne podmioty.

9. Organizacje pozarządowe

Liczne działania i inicjatywy na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych w powiecie kętrzyńskim realizowane są przez organizacje pozarządowe. Rozwiązywanie problemów społecznych przy nieprzerwanej współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzi do osiągnięcia lepszych wyników. Organizacje pozarządowe działają aktywnie na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i starszych ze społeczeństwem. W powiecie kętrzyńskim są to:

- Fundacja Pomocy Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym
- Stowarzyszenie Osób niepełnosprawnych i Ich Rodzin im. Ojca Pio w Barcianach
- Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Wsparcia Specjalistycznego „Zrozumieć i Pomóc”
- Klub Seniora „Pod Niedźwiadkiem”
- Mazurskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób niepełnosprawnych
- Koło Pomocy Dzieciom o Niepełnej Sprawności Ruchowej
- Polski Związek Głuchych-Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących
- Polski Związek Niewidomych
- Polski Czerwony Krzyż-Zarząd Rejonowy
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków-Koło Miejsko-Powiatowe
- Kętrzyńskie Towarzystwo „AMAZONKI”
- Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej im. św. Łazarza „Lazarus”
- Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Dorosłych Niepełnosprawnych Umysłowo i Ich Rodzin w Kętrzynie "STO"
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- Stowarzyszenie Pomocy Na Rzecz Hospicjum Domowego i Poszkodowanych w Wypadkach i Kolizjach Drogowych "Palium"
- Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Chorych Niepełnosprawnych „Mazury” w Kętrzynie
- Stowarzyszenie Złota Jesień
- Uniwersytet III Wieku.

Powiat Kętrzyński aktywnie wspomaga organizacje pozarządowe na realizację przedsięwzięć w zakresie sportu, rekreacji i turystyki zarówno poprzez wsparcie finansowe ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób niepełnosprawnych, jak również poprzez dotacje z budżetu powiatu, w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych.

W 2017 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie dofinansowało 2 wnioski na łączną kwotę 4.200 zł tj.:

- Związek Niewidomych Okręg Warmińsko - Mazurski Zarządu Koła w Kętrzynie - na zadanie pn: Spotkanie integracyjno-rehabilitacyjne z okazji święta niewidomych „Dzień Białej Laski” przyznano kwotę 1.200,00 zł.
- Mazurskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób niepełnosprawnych - na zadanie pn.: Międzynarodowy Dzień Osób niepełnosprawnych przyznano kwotę 3.000,00 zł.

W 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie dofinansowało 2 wnioski na łączną kwotę 15 000,00 zł tj.:

- Związek Niewidomych Okręg Warmińsko - Mazurski Zarządu Koła w Kętrzynie - na zadanie pn: Spotkanie integracyjno- rehabilitacyjne- krajoznawcze z okazji święta niewidomych „Dzień Białej Laski” przyznano kwotę 3 500,00 zł.
- Mazurskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób niepełnosprawnych - na zadanie pn.: „Przegląd twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych -TAN” 2018 przyznano kwotę 11 500,00 zł.

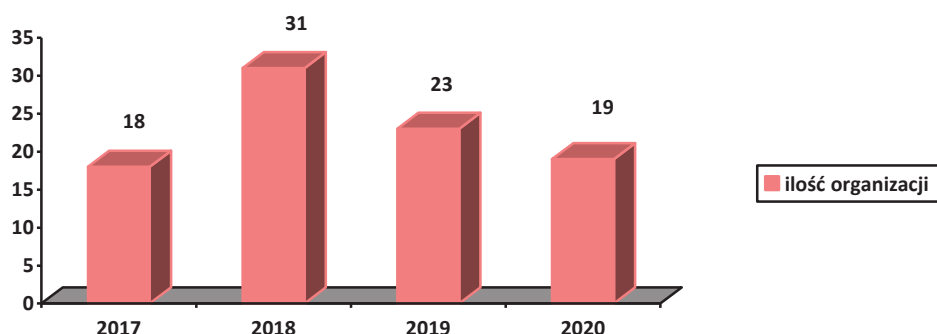
W 2019 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie dofinansowało 4 wnioski organizacji pozarządowych na łączną kwotę 70 000,00 zł tj.:

- Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko - Mazurski Zarządu Koła w Kętrzynie - na zadanie pn: Spotkanie integracyjno-krajoznawcze kanałem Ostródzkim - przyznano kwotę 5 700,00 zł.
- TPD Koło Pomocy Dzieciom o Niepełnej Sprawności Ruchowej na zadanie pn: Obóz rekreacyjno-sportowy - przyznano kwotę 40 000,00 zł.
- Kętrzyńskie Towarzystwo „Amazonki”- na zadanie pn: Wyjazd integracyjno-kulturalno-rekreacyjny - przyznano kwotę 16 500,00 zł
- Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Społecznej i Wsparcia Specjalistycznego „Zrozumieć i Pomóc” na zadanie pn.: Wycieczka krajoznawcza Kętrzyn-Gdyni-Kalmar dla niepełnosprawnych dzieci i młodzieży - przyznano kwotę 7 800,00 zł.

W 2020 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie dofinansowało 3 wnioski organizacji pozarządowych na łączną kwotę 62 350,00 zł tj.:

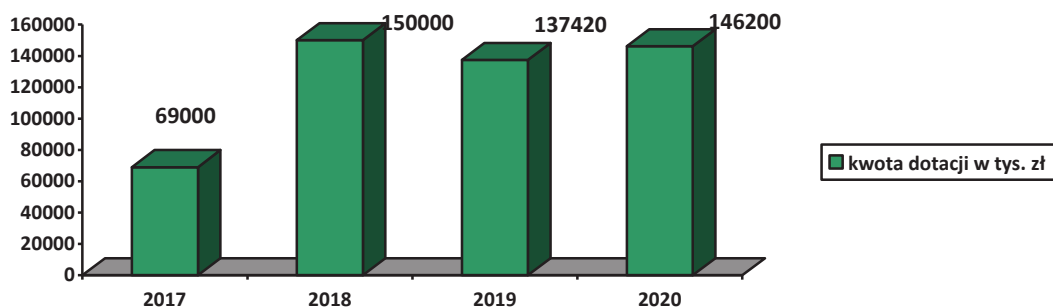
- Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko - Mazurski Zarządu Koła w Kętrzynie - na zadanie pn: Wyjazd integracyjno-krajoznawczy Licheń-Wrocław-Kotlina Kłodzka - przyznano kwotę 21 780,00 zł.
- Mazurskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych - na zadanie pn: X Jubileuszowy Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych - TAN 2020 - przyznano kwotę 18 370,00 zł
- Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Społecznej i Wsparcia Specjalistycznego „Zrozumieć i Pomóc” na zadanie pn: Pobyt turystyczno-rekreacyjny w Jantarze- przyznano kwotę 22.200,00 zł.

Wykres 9: Ilość organizacji pozarządowych z terenu Powiatu Kętrzyńskiego, które otrzymały dotację z budżetu Powiatu Kętrzyńskiego

źródło: uchwały Zarządu Powiatu w sprawie rozstrzygnięcia konkursu

Wykres 10: Kwota dotacji ogółem przyznanych organizacjom pozarządowym z terenu Powiatu Kętrzyńskiego

źródło: uchwały Zarządu Powiatu w sprawie rozstrzygnięcia konkursu

10. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych - Powiatowy Urząd Pracy

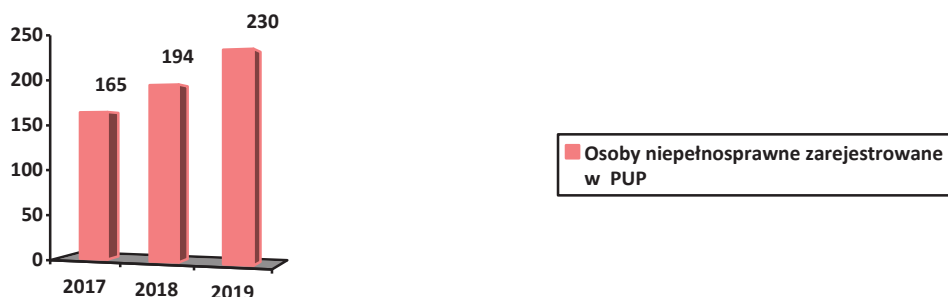
Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnością uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Osoba z niepełnosprawnością może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

Bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

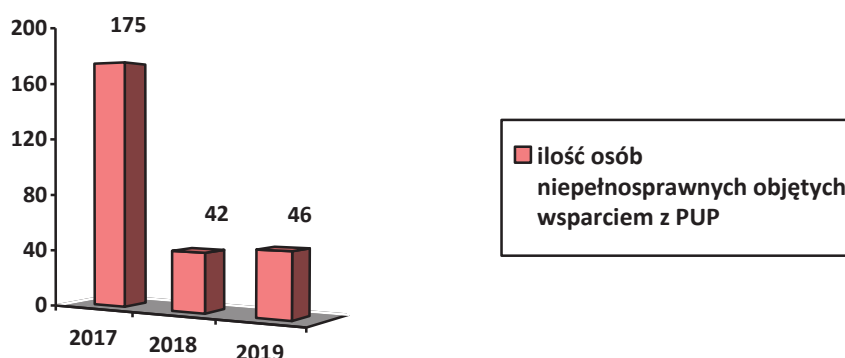
Wykres 11: Ogólna liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Kętrzynie poszukujących pracy w latach 2017-2019

źródło: dane PUP

Osoba z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia, w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej. Ponadto, osoba z niepełnosprawnością zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy: szkoleń, stażu, prac interwencyjnych, przygotowania zawodowego dorosłych, badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji, zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy, finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ww. ustawy, studiów podyplomowych, szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową, bonu na zasiedlenie, bonu szkoleniowego, bonu stażowego.

Wykres 12: Ilość osób objętych wsparciem w ramach aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia ich udziału w życiu społecznym w latach 2017-2019

źródło: dane PUP

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukującej pracy”, a niepozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób z niepełnosprawnościami, jak też do ich pracodawców.

Osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności mogą poszukiwać zatrudnienia zarówno na otwartym rynku pracy, jak i w zakładach pracy chronionej, w zależności od wskazań zawartych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności. Zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy, który nie posiada statusu zakładu pracy chronionej, w przypadku:

1. Przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej;
2. Zatrudnienia w formie telepracy.

11. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie kętrzyńskim działa Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która została powołana przez Starostę Kętrzyńskiego. Do zakresu działania Rady należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacja praw osób z niepełnosprawnościami, opiniowanie projektów programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ocena realizacji programów oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnościami. Członkowie Społecznej Rady opiniują również projekty uchwał Rady Powiatu dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych.

IV Miejsce realizacji programu oraz uczestnicy

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie zaś miejscem realizacji programu jest teren Powiatu Kętrzyńskiego, w tym tereny po byłych państwowych gospodarstwach rolnych.

Uczestnikami programu są:

1. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Kętrzynie - jako koordynator programu
2. Osoby niepełnosprawne
3. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
4. Powiatowy Urząd Pracy
5. Starostwo Powiatowe w Kętrzynie
6. Inne podmioty administracji publicznej działające na terenie Powiatu Kętrzyńskiego
7. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych
8. Służba zdrowia
9. Dyrektorzy szkół, pedagodzy szkolni
10. Media lokalne
11. Kościoły i związki wyznaniowe
12. Warsztat Terapii Zajęciowej w Kętrzynie
13. Placówki Kultury i Sportu
14. Powiatowy Ośrodek Wspierania i Rozwoju Edukacji w Kętrzynie

V Cele programu

Głównym celem Programu jest wzmocnienie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w lokalnym życiu społecznym poprzez wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

Przyjęcie powyższego założenia zobowiązuje do podjęcia działań ukierunkowanych na:

- a) Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych,
- b) Zapewnienie skutecznej pomocy medycznej, usług rehabilitacyjnych oraz wsparcie w środowisku w celu zapewnienia osobie z niepełnosprawnością optymalnego poziomu funkcjonowania, samodzielności i niezależności,
- c) Dążenie do zapewnienia środowiska wolnego od barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością z uwzględnieniem dostępu do środków transportu i informacji,
- d) Zaspakajanie specjalnych potrzeb edukacyjnych,
- e) Wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, a w szczególności na otwartym rynku pracy,
- f) Zapewnienie możliwości pełnego uczestnictwa w kulturze, edukacji, uprawianiu sportu, korzystania z różnorodnych form rekreacji.

Znaczącą rolę przy wdrażaniu programu powinny pełnić organizacje pozarządowe, które zrzeszają osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziców/opiekunów oraz organizacje specjalizujące się w świadczeniu usług i realizacji zadań z zakresu wspierania osób z niepełnosprawnościami w różnych sferach życia.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działań zmierzających do likwidacji barier (m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych) utrudniających osobom z niepełnosprawnościami pełne uczestnictwo w życiu społecznym.
2. Rozwój usług rehabilitacyjnych, pomagających osiągnąć i utrzymać optymalny poziom niezależności i funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkiwania.
3. Integracja społeczna, zapobieganie społecznemu wykluczeniu - wspieranie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym (kultura, sport, turystyka, rekreacja).
4. Integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działań zmierzających do likwidacji barier (m. in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych) utrudniających osobom z niepełnosprawnościami pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Osoby z niepełnosprawnościami mają takie same prawa jak wszyscy obywatele. Mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli - bez względu na przyczynę, rodzaj i stopień niepełnosprawności. Przepisy obowiązującego prawa zapewniają osobom niepełnosprawnym dostęp do wszelkich instytucji użyteczności publicznej, posiadanie maksymalnej swobody poruszania się, wstęp do budynków i środków transportu. Jednak w praktyce występują liczne bariery funkcjonalne, do których można zaliczyć:

- Bariery architektoniczne - utrudnienia w korzystaniu przez osobę z niepełnosprawnością z budynków i otoczenia,
- Bariery urbanistyczne - utrudnienia w korzystaniu z niezabudowanej przestrzeni publicznej,
- Bariery w komunikowaniu się - utrudnienia w porozumiewaniu się między ludźmi i dostępie do informacji,
- Bariery transportowe - utrudnienia w korzystaniu ze środków transportu, bariery techniczne - utrudnienia w korzystaniu z przestrzeni życiowej człowieka wskutek braku odpowiednio przystosowanych urządzeń technicznych.

Likwidacja istniejących barier pozwoli osobie z niepełnosprawnością na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Występujące bariery są przyczyną izolacji osoby z niepełnosprawnością od otoczenia i uzależnienia jej od pomocy innych osób.

Należy, więc podejmować działania zmierzające do usuwania występujących barier, które ograniczają lub uniemożliwiają jednostce samodzielne funkcjonowanie w środowisku. Włączenie się osób niepełnosprawnych do czynnego i aktywnego życia w społeczeństwie jest podstawowym warunkiem integracji społecznej.

Dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami należy stworzyć możliwość uczęszczania do ogólnie dostępnych placówek oświatowych.

Zadania:

1. Likwidacja barier architektonicznych, oraz technicznych w budynkach użyteczności publicznej, a w szczególności w placówkach edukacyjnych, zakładach opieki zdrowotnej, oraz mieszkaniach osób niepełnosprawnych.

2. Inicjowanie działań zmierzających do usuwania przeszkód utrudniających uczestnictwo i poruszanie się w obiektach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych.
3. Tworzenie możliwości do korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.
4. Inicjowanie i wspieranie finansowe działań różnych podmiotów zmierzających do podejmowania przedsięwzięć mających na celu zwiększanie integracji społecznej ze środowiskiem osób niepełnosprawnych.
5. Rozszerzanie usług dotyczących poradnictwa specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin - prawne, zawodowe, socjalne, psychologiczne.
6. Podejmowanie działań mających na celu rozpowszechnianie informacji dot. problemów osób niepełnosprawnych poprzez informacje w prasie lokalnej, prelekcjach, spotkaniach, stronie internetowej Starostwa, PCPR.
7. Inicjowanie działań zmierzających do stworzenia osobom niepełnosprawnym możliwości pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce.
8. Likwidacja barier transportowych i społecznych umożliwiających udział dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych.
9. Tworzenie i realizowanie programów pomocowych adresowanych do uczniów i studentów z niepełnosprawnościami.
10. Rozwój specjalistycznych usług wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Rozwój usług rehabilitacyjnych, pomagających osiągnąć i utrzymać optymalny poziom niezależności i funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkiwania.

Wczesne wykrywanie, diagnozowanie, interwencja i stymulacja mogą znacznie ograniczyć skutki niepełnosprawności oraz zwiększyć sprawność organizmu.

Zgodnie z definicją zapisaną w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej”.

Rehabilitacja powinna być dostępna, wcześniej zapoczątkowana oraz kompleksowa. Rehabilitacja powinna również:

- Przywracać osobom niepełnosprawnym zdolność do wykonywania samodzielnie podstawowych codziennych czynności,
- Przygotować do samodzielnego życia w społeczeństwie,
- Stworzyć warunki i możliwości kontaktów ze środowiskiem społecznym, dostarczyć środki techniczne, przedmioty ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny, który ułatwia funkcjonowanie w życiu codziennym,
- Przygotować do podjęcia pracy zawodowej,
- Umożliwić zatrudnienie stosownie do posiadanych kwalifikacji i niepełnosprawności.

Zadania

1. Uświadamianie potrzeb wdrażania wczesnej rehabilitacji.
2. Stwarzanie możliwości kontynuowania rehabilitacji w domu oraz możliwości korzystania z usług rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania.
3. Tworzenie grup psychoterapeutycznych i samopomocowych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.
4. Rehabilitacja zawodowa w zakresie inicjowania i organizowania stanowisk pracy uwzględniających rodzaj niepełnosprawności.
5. Stworzenie warunków do zaspokajania podstawowych potrzeb osób z niepełnosprawnościami w zakresie dostępności do niezbędnych pomocy technicznych, sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego.
6. Rozwój poradnictwa specjalistycznego: medycznego, socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego.
7. Realizacja usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.
8. Organizowanie form wsparcia członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami w ramach pobytu dziennego, całodobowego i poradnictwa specjalistycznego.
9. Zapewnienie usług zamieszkiwania w ramach pobytu dziennego lub całodobowego w centrach opiekuńczo-mieszkalnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Integracja społeczna, zapobieganie społecznemu wykluczeniu - wspieranie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym (kultura, sport, turystyka)

Osoby z niepełnosprawnościami to tacy sami beneficjenci wszystkich praw jak i osoby pełnosprawne. Aby zagwarantować im te prawa należy podejmować działania oraz stworzyć system wyrównywania szans i tworzenie warunków umożliwiających im korzystanie

z wszelkich praw przysługujących wszystkim obywatelom. Równość szans polega na eliminacji wszelkich przeszkód (fizycznych, finansowych, socjalnych, psychologicznych) utrudniających lub zniechęcających osoby z niepełnosprawnościami do aktywnego udziału w życiu społecznym. Należy podejmować działania przeciwdziałające zjawiskom odrzucenia, alienacji, marginalizacji. Aby przeciwdziałać wymienionym niepożądanym zjawiskom należy inspirować rozwój ruchu społecznego- lokalnego, wspierać organizacje pozarządowe, które podejmują działania na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, w tym kultura, sport, turystyka. Stworzenie możliwości uczestnictwa w życiu publicznym, kulturalnym, sportowym oraz rekreacji i turystyce podnosi znacznie jakość ich funkcjonowania w codziennym życiu. Należy podejmować różnorakie działania na rzecz osób niepełnosprawnych mające doprowadzić do samodzielności jednostek, ich niezależności finansowej i pełnej integracji ze społeczeństwem.

Zadania

1. Podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat praw przysługujących osobom z niepełnosprawnościami.
2. Promocja pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych.
3. Podnoszenie świadomości społecznej osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw i możliwości uczestnictwa w życiu społecznym.
4. Upowszechnianie aktualnych informacji na temat dostępnych programów i form pomocy dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości uprawiania sportu, turystyki i rekreacji.
6. Popularyzacja osiągnięć artystycznych i sportowych osób niepełnosprawnych.
7. Promowanie wypoczynku i rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych, wczasach rodzinnych, imprezach integracyjnych itp.
8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie integracji społecznej.
9. Podejmowanie działań na rzecz aktywnej integracji społecznej, zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej osób niepełnosprawnych w ramach projektów realizowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
10. Podejmowanie działań na rzecz aktywnej integracji i wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

11. Edukacja społeczeństwa poprzez wydawanie broszur, ulotek, plakatów i artykułów o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
12. Udział w projektach, programach, konkursach i pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu aktywnej integracji ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i innych źródeł finansowych.
13. Organizowanie imprez, wystaw, aukcji, olimpiad i przeglądów artystycznych dla osób niepełnosprawnych i z ich udziałem.
14. Organizowanie imprez integracyjnych z okazji różnych rocznic i uroczystości.
15. Przeciwdziałanie izolacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami poprzez organizowanie imprez integracyjnych na terenie szkoły i w środowisku lokalnym.
16. Pobudzanie aktywności osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im udziału w turnusach rehabilitacyjnych, wycieczkach itp.
17. Objęcie osób niepełnosprawnych treningami usamodzielnienia i zaradności osobistej i włączenie ich do aktywnego życia w społeczności lokalnej.
18. Włączanie organizacji pozarządowych do działań na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

Integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do podjęcia zatrudnienia z uwzględnieniem ich indywidualnych predyspozycji wynikających z rodzaju niepełnosprawności oraz kwalifikacji.

Praca zawodowa zapewnia pełne uczestnictwo w życiu społecznym gdyż:

- Zapewnia niezależność materialną,
- Wzmacnia poczucie własnej wartości,
- Zapewnia kontakty społeczne i udział w życiu społeczności lokalnej.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnością uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Bezrobocie dotyka szczególnie osoby niepełnosprawne, które z racji swej niepełnosprawności, niskich kwalifikacji zawodowych i braku odpowiednich ofert pracy mają nikłe szanse na otrzymanie zatrudnienia. Należy podejmować działania zmierzające do wyrównywania szans zatrudniania i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami w naszym powiecie wymaga utrzymania sprawdzonych i istniejących już rozwiązań w tym zakresie, ale również rozwoju nowych form szkolenia, kształcenia i zatrudnienia dostosowanych do ciągle zmieniającego się rynku pracy. Należy propagować, wspierać prowadzenie samodzielnej działalności gospodarczej, propagować ten

rodzaj działalności oraz szkolić, w jaki sposób rozpocząć tego typu działalność. Należy podjąć również wysiłki w celu utrzymania pracy przez już zatrudnione osoby z niepełnosprawnościami.

Zadania

1. Propagowanie oraz tworzenie programów aktywnego pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
2. Propagowanie korzystnych warunków i zasad korzystania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przy tworzeniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
3. Popularyzowanie wśród osób niepełnosprawnych możliwości uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej dofinansowywanej ze środków PFRON lub innych źródeł.
4. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty szkoleniowej dla osób z niepełnosprawnościami.
5. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami poprzez tworzenie, przystosowanie stanowisk pracy, adaptację pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych, zatrudnienie osób do świadczenia usług pomocy udzielanej pracownikowi z niepełnosprawnością oraz stosowanie instrumentów i usług rynku pracy.
6. Tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
7. Upowszechnianie informacji ułatwiających zakładom pracy tworzenie i wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
8. Upowszechnianie informacji o możliwości aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami ze środków min. PFRON, UE.
9. Upowszechnianie informacji o możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami na otwartym rynku pracy oraz o korzyściach, z jakich może skorzystać pracodawca.
10. Rozwój doradztwa zawodowego w Powiatowym Urzędzie Pracy w zakresie doboru kierunku szkolenia, planowania ścieżki kariery zawodowej.
11. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz tworzenia i rozwoju:
 - 1) warsztatów terapii zajęciowej,
 - 2) powiatowego ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 3) spółdzielni socjalnych,
 - 4) zakładu aktywności zawodowej.
12. Organizowanie doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.

13. Rozwijanie przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych, w tym przedsiębiorczości z zakresu ekonomii społecznej.
14. Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

VI Przewidywane efekty i ewaluacja programu

Realizacja Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Kętrzyńskim na lata 2021 – 2030 monitorowana będzie cyklicznie raz w roku w zakresie:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika
1	Pośrednictwa pracy- możliwość zatrudnienia osoby niepełnosprawnej w normalnym środowisku pracy bądź w zakładach pracy chronionej	ilość osób niepełnosprawnych, które znalazły zatrudnienie (skierowanych do pracy z PUP)
2	Szkolenia osób niepełnosprawnych- pomoc osobom niepełnosprawnym w otrzymaniu, podtrzymaniu lub odzyskaniu zatrudnienia	ilość szkoleń osób niepełnosprawnych
3	Dofinansowania przystosowania stanowisk pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami- możliwość przystosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych	ilość przystosowanych stanowisk pracy
4	Udzielenia dotacji na działalność gospodarczą osobom niepełnosprawnym- możliwość podjęcia działalności gospodarczej, a tym samym uzyskanie środków do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia	ilość udzielonych dotacji
5	Tworzenia zakładów aktywności zawodowej i zakładów pracy chronionej	ilość utworzonych (funkcjonujących) ZAZ i ZPCH
6	Tworzenia domów pomocy społecznej, domów dziennego pobytu, świetlic socjoterapeutycznych i terapeutycznych, centrów opiekuńczo-mieszkalnych - budowanie sieci wsparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku oraz integracja ze środowiskiem lokalnym	ilość utworzonych (działających): DPS, ŚDS, Świetlice centrów opiekuńczo-mieszkalnych
7	Dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych- poprawa sprawności fizycznej i psychicznej, umiejętności radzenia sobie ze stresem spowodowanym niepełnosprawnością	ilość osób, które otrzymały dofinansowanie
8	Dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,	ilość osób, które

	przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz likwidacja barier architektonicznych, transportowych, w komunikowaniu się i technicznych - poprawa warunków życia dla osób z niepełnosprawnościami, umożliwienie im pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym oraz rekreacyjnym.	otrzymały dofinansowanie
9	Pomocy w kontynuowaniu aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne w ramach programu Aktywny Samorząd	ilość osób, które otrzymały dofinansowanie
10	Pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym przez osoby niepełnosprawne	ilość osób, które otrzymały dofinansowanie
11	Pomocy w organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	ilość dofinansowanych inicjatyw NGO

Podsumowaniem stopnia realizacji programu będzie przeprowadzenie ewaluacji ex- post pozwalającej odpowiedzieć na pytania o stopień osiągnięcia celów - sukcesy i ograniczenia, wpływ czynników zewnętrznych, odpowiedniość użytych instrumentów, skuteczność systemu wdrażania, role poszczególnych instytucji, rzeczywistą użyteczność – efekty oddziaływania pomocy (zarówno te zakładane, jak i te nieprzewidziane), a także trwałość tychże efektów. Celem ewaluacji będzie też pokazanie racjonalności wykorzystania środków publicznych w podnoszeniu jakości życia osób niepełnosprawnych.

VII Podsumowanie

Realizacja sformułowanych celów i zadań w Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Kętrzyńskim na lata 2021 – 2030 powinna przynieść konkretne efekty i pozwolić na rozwiązanie podstawowych problemów osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Powiatu Kętrzyńskiego.

W związku z dużą ilością osób bezrobotnych zaliczonych do umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności na terenie Powiatu Kętrzyńskiego występuje potrzeba utworzenia zakładu aktywności zawodowej. Głównym celem zakładu byłoby zatrudnianie oraz przygotowanie osób niepełnosprawnych do życia w otwartym środowisku, a także pomoc w realizacji samodzielnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości oraz potrzeb. Proces ten byłby realizowany poprzez rehabilitację zawodową, społeczną oraz zdrowotną. Ponadto osoby niepełnosprawne miałyby możliwość nie tylko skorzystania z rehabilitacji, ale przede wszystkim pełniejszego uczestniczenia w życiu zawodowym.

Znacząco zauważalny brak dostępności do opieki psychiatry dziecięcego na terenie Powiatu Kętrzyńskiego, stawia przed podmiotami publicznymi kolejne wyzwanie. Należałoby więc rozważyć możliwość zatrudnienia specjalisty - psychiatry dziecięcego przy działających w powiatowej strukturze jednostkach specjalistycznych np. Powiatowym Ośrodku Wspierania i Rozwoju Edukacji w Kętrzynie.

Pozytywne efekty będą możliwe do osiągnięcia pod warunkiem zaangażowania się i aktywnego uczestnictwa w realizacji podejmowanych przedsięwzięć- zarówno samorządów gminnych i powiatu, jak i organizacji pozarządowych i innych jednostek związanych z realizacją przyjętych celów. Przeprowadzenie Programu, w swych założeniach, ma doprowadzić do rozbudzenia świadomości osób niepełnosprawnych o możliwościach wykorzystania swojego potencjału w celach zawodowych, oraz pracodawców o korzyściach, wynikających z zatrudniania osób niepełnosprawnych. Docelowo, poprzez zwiększenie aktywności zawodowej, Program powinien przyczynić się do zanikania stereotypów na temat osób niepełnosprawnych oraz likwidowania barier przy ich zatrudnianiu.